

Ćwiczenia słownikowe

Część niemiecko-polska

1 HASŁA SĄSIEDNIE

Znajdź w słowniku hasło poprzedzające podany wyraz, a następnie – hasło następujące po nim.

a	<u>ankommen</u>	Ankunft	<u>ankündigen</u>
b	_____	Bär	_____
c	_____	EC-Karte	_____
d	_____	heikel	_____
e	_____	Mais	_____
f	_____	OP ¹	_____
g	_____	sägen	_____
h	_____	schmelzen	_____
i	_____	Sünde	_____

2 PORZĄDEK HASEŁ

Zapoznaj się z rozdziałem *Porządek alfabetyczny we Wskazówkach dla użytkownika*. Następnie utóż podane wyrazy w porządku alfabetycznym zgodnym z obowiązującym w słowniku. Wynik sprawdź ze słownikiem. Jeżeli nie znasz wszystkich słówek, sprawdź także ich znaczenie.

a	☒ nehmen	☒ Nase	☒ neulich	☒ Neid	☒ nichts
b	☐ lachen	☐ Laden	☐ lächeln	☐ laden	☐ Lachs
c	☐ stellen	☐ Stiel	☐ stehen	☐ Stall	☐ steil
d	☐ wieso	☐ weiß	☐ wessen	☐ Wissen	☐ weisen
e	☐ Münze	☐ Mund	☐ munter	☐ münden	☐ Mühe
f	☐ höher	☐ Hocker	☐ Höhe	☐ hoch	☐ Hochzeit

3 POPRAWNA PISOWNIA

Sprawdź w słowniku poprawną pisownię podanych wyrazów.

a	F oder V?	<u>✓</u> ater	c	K oder C?	___omputer
		___ieh			___affee
		___enster			___reme
b	V oder W?	___iese	d	K oder Ch?	___rist
		___irus			___uvert
		___agen			___or

4 LICZBA MNOGA

Podaj formę liczby mnogiej. W razie wątpliwości odszukaj podane wyrazy w słowniku.

a ein Dach	rote <u>Dächer</u>		
b eine Katze	drei _____	g eine Burg	vier _____
c ein Sofa	zwei _____	h ein Zimmer	schöne _____
d ein Regal	fünf _____	i ein Platz	viele _____
e eine Freundin	mehrere _____	j ein Kind	keine _____
f ein Apfel	zehn _____	k eine Spur	frische _____

5 PRZYPADEK

Jaki to przypadek? Jeżeli nie rozumiesz skrótów zastępujących dopetnienie, zapoznaj się z treścią rozdziału *Przypadki we Wskazówkach dla użytkownika*. W sytuacjach niejasnych reakcję sprawdź w słowniku.

- a von **etw.** abhängig sein (von) etw. = celownik _____
- b **etw./jd** begeistert **jdn** _____ / _____
- c **jdn** von **etw.** abhalten (von) _____ / _____
- d einen Kuss auf **jds** Wangen drücken _____
- e **einer Sache** Beachtung schenken (*Beachtung*) _____
- f **sich einer Sache** bewusst sein (*bewusst*) _____ / _____
- g **sich** auf **jdn/etw.** beziehen (*beziehen*) _____ / _____

6 HABEN CZY SEIN?

Zapisz podane zdania w czasie Perfekt. W razie wątpliwości czasowniki positkowe sprawdź w słowniku.

- a Wir begegnen im Park einem Wildschwein.
Wir sind im Park einem Wildschwein begegnet.
- b Tanja und Iris basteln eine Überraschung für ihre Mutter.
_____
- c Nach der Arbeit fährt Jürgen direkt nach Hause.
_____
- d Ich freue mich so sehr auf das Wochenende.
_____
- e Er traf einen alten Freund in der Stadt.
_____
- f Bleibt ihr noch lange auf der Party?
_____

7 FORMY FLEKSYJNE WYRAZÓW

Jeżeli w tekście wystąpił nieznan ci wyraz, którego nie możesz znaleźć w słowniku, musisz zastanowić się, czy nie jest to forma fleksyjna. W słowniku po formie podstawowej hasła, podane są często jego pełne formy fleksyjne (jeżeli są nieregularne) lub jego końcówki (jeżeli są tworzone w sposób regularny). Odszukaj podstawowe formy poniższych wyrazów.

- Im Finale **gewann** leider die andere Mannschaft. gewinnen
- Er **ging** mit seinem besten Freund ins Kino. _____
- Unsere Chefin verfolgt ehrgeizige **Pläne**. _____
- Die Organisatoren **beschlossen**, die Veranstaltung wegen des schlechten Wetters **abzusagen**. _____
- Gut geführte Geschäfte **verhalfen** ihm zu Reichtum. _____

8 ZNALEZIENIE POPRAWNEGO ZNACZENIA

Gdy sprawdzasz w słowniku znaczenie wyrazu, może ci się wydawać, że nie pasuje ono do tekstu, nad którym akurat pracujesz. W takiej sytuacji przeczytaj cały artykuł hasłowy, czyli wszystkie znaczenia danego wyrazu a także (jeżeli występują) znaczenie jego homonimów (patrz rozdział *Homonimy*).

Znajdź w słowniku znaczenie wyrazów wyróżnionych tłustym drukiem.

- Es ist schon sieben Uhr **durch** und sie wollte um sechs Uhr hier sein. durch¹ 4.
- Das Hotel gehört zu einer großen **Kette**. _____
- Ich werde **wohl** nicht kommen können. _____
- Er **markierte** wieder mal den Starken. _____
- Die Aktienkurse sind in erheblichem **Maß** gestiegen. _____
- Leute von seinem **Schlag** sind einfach sympathisch! _____
- Mein **Kiefer** schmerzt. _____

9 SKRÓTY

Co oznaczają te skróty?

- Bist du mit dem **ICE** gekommen? Intercityexpress(zug)
- Der **Lkw** wird gerade entladen. _____
- Elke studiert Kunst an der **FH**. _____
- Ich habe mir eine neue **CD** gekauft. _____
- Das Gerät ist vom **TÜV** geprüft. _____
- Beim Sport trage ich immer einen **BH**. _____

10 ZWROTY FRAZEOLÓGICZNE I IDIOMATYCZNE

Każdy zwrot frazeologiczny lub idiomatyczny składający się z wielu elementów, przyporządkowany jest do użytego w nim słowa kluczowego. Kolejność wyboru słowa kluczowego w danym

zwrocie wygląda następująco: rzeczownik ▶ przymiotnik ▶ przysłówek ▶ czasownik ▶ inne części mowy.

Oznacza to zatem, że zwrot, w którym występuje kilka rzeczowników, przyporządkowany jest do pierwszego występującego w nim rzeczownika. Jeżeli jednak w danym zwrocie nie występuje żaden rzeczownik, to dany zwrot przyporządkowany jest do pierwszego występującego w nim przymiotnika itd.

Odnajdź w słowniku niżej podane zwroty frazeologiczne.

- a zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen (jest przy) Fliege _____
- b sich (für etw.) ins Zeug legen _____
- c jdn matt setzen _____
- d (bei etw.) seine Hände im Spiel haben _____
- e von oben bis unten _____
- f (bei jdm/irgendwo) nichts zu melden haben _____
- g jdm unter die Arme greifen _____
- h klein beigegeben _____
- i wie Sand am Meer _____

11 ZNACZENIE ZWROTÓW

Wiele niemieckich zwrotów ma swoje polskie odpowiedniki. Jakie znaczenie mają podane zwroty? Sprawdź w słowniku znaczenie pojedynczych wyrazów i spróbuj odszyfrować znaczenie całego zwrotu.

- a das Eis brechen przetamywać lody _____
- b dieselbe Sprache sprechen _____
- c von A bis Z _____
- d eine spitze Zunge haben _____
- e jdm die Augen öffnen _____

12 WYRAZY POKREWNE

Odszukaj w słowniku przynajmniej jeden rzeczownik z takim samym tematem. Możesz wykorzystać fiszki i zapisać na każdej fiszce wszystkie pokrewne wyrazy.

- a gesund Gesundheit _____
- b erlauben _____
- c erziehen _____
- d unruhig _____
- e bauen _____
- f missverstehen _____

Część polsko-niemiecka

1 HASŁA SĄSIEDNIE

Znajdź w słowniku hasło poprzedzające podany wyraz, a następnie – hasło następujące po nim.

a	<u>autonomiczny</u>	autor	<u>autorski</u>
b	_____	nóż	_____
c	_____	deska	_____
d	_____	nauka	_____
e	_____	wariat	_____
f	_____	wynajem	_____
g	_____	klasyfikacja	_____
h	_____	godzina	_____
i	_____	drewno	_____

2 PORZĄDEK HASŁ

Zapoznaj się z rozdziałem *Porządek alfabetyczny we Wskazówkach dla użytkownika*. Następnie utóż podane wyrazy w porządku alfabetycznym zgodnym z obowiązującym w słowniku. Wynik sprawdź ze słownikiem. Jeżeli nie znasz wszystkich słówek, sprawdź także ich znaczenie.

a	☒ kolumna	☒ Kolonia	☒ kolonia	☒ kolekcja	☒ kolega
b	☐ gracia	☐ grać	☐ Greczynka	☐ gromada	☐ gruszka
c	☐ interes	☐ interesujący	☐ interfejs	☐ internet	☐ intruz
d	☐ matka	☐ materac	☐ mamusia	☐ mama	☐ macocha
e	☐ podglądać	☐ pogląd	☐ pogłębiać	☐ pogłoska	☐ pogodzić
f	☐ utopić	☐ utknąć	☐ utalentowany	☐ ustrój	☐ utylizacja

3 LICZBA MNOGA

Podaj formę liczby mnogiej niemieckich odpowiedników poszczególnych polskich hasła. W razie wątpliwość odszukaj podane wyrazy w słowniku.

a	biblioteka	<u>Bibliotheken, Bücherschränke</u>
b	horyzont	_____
c	dziecko	_____
d	komputer	_____
e	autobus	_____
f	hobby	_____
g	związek	_____
h	ryba	_____
i	wirus	_____

4 MĘSKIE I ŻEŃSKIE WARIANTY NAZW WYKONAWCÓW CZYNNOŚCI I ZAWODÓW

Większość niemieckich nazw wykonawców czynności i zawodów ma zarówno męski, jak i żeński wariant. Podaj oba warianty do poniższych polskich wyrazów.

- a piekarz der Bäcker, die Bäckerin
 b autor _____
 c dentysta _____
 d policjant _____
 e rzemieślnik _____
 f urzędnik _____

5 KTÓRE ZNACZENIE JEST POPRAWNE?

Chcesz przetłumaczyć pewne słówko na język niemiecki i sprawdzasz jego znaczenie w słowniku. Przy wielu hasłach podawane jest jednak więcej niż jedno znaczenie. Które z nich jest tym znaczeniem, którego szukasz? Wszystkie dodatkowe informacje w formie typowych konstrukcji, kwalifikatorów dziedziny, synonimów, antonimów itp. pomogą ci wybrać poprawne tłumaczenie. Uzupelnij poniższe zdania poprawnymi niemieckimi odpowiednikami.

- a Kannst du die kaputte Glühbirne gegen eine neue austauschen? (*wymieniać*)
 b Wir haben den Termin auf nächste Woche _____. (*przekładać*)
 c Als ich zum Auto zurückkam, klemmte ein _____ hinter dem Scheibenwischer. (*mandat*)
 d Dieser Verlag hat einen guten _____. (*opinia*)
 e Sei so _____ und bring mir noch eine Tasse Kaffee. (*dobry*)
 f Bringst du mir _____ Bonbons vom Supermarkt mit? (*torebka*)
 g Das ist ja ein sehr _____ Thema! (*delikatny*)
 h Hoffentlich hält das _____ Wetter eine Weile an. (*ładny*)
 i Das Projekt muss _____ Ende März abgeschlossen sein. (*do*)
 j Wenn ihr nicht endlich herkommt, dann werde ich _____! (*zły*)
 k In der ersten Reihe sind noch ein paar _____ frei. (*miejsce*)

6 PRZYPADEK

Zaznacz poprawny przypadek. Jeżeli nie jesteś pewny, sprawdź w słowniku.

- a wierzyć w coś/kogoś: Sie glaubt nicht mehr an den Weihnachtsmann. (B)
 an dem Weihnachtsmann. (C)
 b wpadać na coś: Er prallte frontal auf das andere Auto. (B)
 auf dem anderen Auto. (C)
 c radzić komuś coś zrobić: Die Lehrerin hat ihn geraten, sich mehr anzustrengen. (B)
 ihm geraten, sich mehr anzustrengen. (C)

- d obciążać kogoś winą za coś: Er wurde des Diebstahls beschuldigt. (D)
 dem Diebstahl beschuldigt. (C)
- e odwiedzać kogoś: Morgen besuche ich meinen Schwiegervater. (B)
 meinem Schwiegervater. (C)
- f coś ugina się pod czymś: Die Tafel bog sich unter die Last der vielen Speisen. (B)
 unter der Last der vielen Speisen. (C)

7 Ćwiczenie na lekcji języka niemieckiego

Utwórzcie czteroosobowe grupy. Każdy członek grupy wybiera sobie jeden polski przyimek, np. *na, przy, pod, w* itp. Następnie wyszukuje kilka polskich czasowników łączyjących się z nim, np. *czekać na, narzekać na, oszczędzać na* itp. i szuka ich niemieckich odpowiedników. Na jednej karteczce zapisuje przykładowe zdanie z wybranym czasownikiem i przyimkiem, np. *Czekam na ciebie od godziny* a na drugiej - niemieckie tłumaczenie, np. *Ich warte auf dich seit einer Stunde*. Gdy wszyscy są gotowi, kładą odwrócone karteczki na stole i wyszukują, jak w grze *memory*, pasujące do siebie elementy.

W tej grze uczniowie uczą się, że jeden polski przyimek może być tłumaczony za pomocą różnych niemieckich przyimków.

Ćwiczenia dodatkowe

1

Przyporządkuj do skrótów pasujące objaśnienia. W razie wątpliwości sprawdź we *Wskazówkach dla użytkownika*.

a	M		etwas (coś)
b	przym.		przenośnie
c	etw.		jemanden (kogoś)
d	r. ż.		liczba mnoga
e	przen.		präteritum
f	jd		rodzaj żeński
g	imiest.		przymiotnik
h	Prät.		imiestów
i	lm.		jemandes (czyiś)
j	jdn		jemand (ktoś)
k	jds	mianownik	

2 WYMOWA

Poprawną wymowę ćwicz w domu na podstawie transkrypcji fonetycznej. Jeżeli nie jesteś pewny, jak powinno się wymawiać poszczególne znaki, możesz to sprawdzić na stronie internetowej <http://www.hueber.de/woerterbuch/phonetik/>

Dodatkowe wskazówki na ten temat znajdziesz także w rozdziale *Wskazówki dotyczące wymowy i transkrypcji* we *Wskazówkach dla użytkownika*.

3 ŹRÓDŁA INFORMACJI

W ostatniej części słownika znajdziesz wiele cennych informacji dotyczących krajów niemieckiego obszaru językowego, nauki języka niemieckiego, egzaminów językowych itp. Zapoznaj się z nimi. Z jakich stron internetowych skorzystasz, jeżeli szukasz następujących informacji:

- Sie möchten gern in Deutschland studieren und wollen sich über die Prüfung TestDaF informieren. www.testdaf.de
- Sie möchten sich über das politische System in Österreich informieren. _____
- Sie interessieren sich für die Germanistikabteilung an der Universität Tübingen. _____

- d Sie möchten wissen, wie viele Kantone es in der Schweiz gibt. _____
- e Sie suchen jemanden, mit dem Sie auf Deutsch per E-Mail kommunizieren können. _____
- f Sie möchten etwas über Lehrwerke für Deutsch als Fremdsprache herausfinden. _____